

Într-o zi atât de mare:
C-o solie noi venim
Și tare frumos vă poftim,
Dumneavoastră să o ascultați
Și afară nu ne dați
Că noi venim c-o solie
De la a noastră-mpărăție,
De la al nostru Împărat
Din celălalt capăt de sat
Că îi vremea de-nsurat,
Dumnezeu i-o rândulit
Acest lucru fericit.
Și-Mpăratul s-o rugat
Din pat când s-o fost sculat
Și-o alergat la fântână
Să beie apă rece și bună,
Însă-n apă ce-o văzut?
Un chip fain ce i-o plăcut
Și atât o alergat
Până acest chip l-o aflat.
L-o căutat mereu, mereu,
Cu ajutorul lui Dumnezeu
Că mult tare s-o rugat,
Iar de s-o rugat, i-o dat
Și pe zână o aflat.
Iar împreună cu zâna
Dumnezeu i-o dat și ziua,
Zi de bucurie,
Ceas de căsătorie -
Cu noroc, noroc să fie!

Și-atunci al nost Împărat
O dat sfoară mare-n sat,
Chemători el o chemat,
I-o chemat la mare sfat
Și i-o trimis chemători
Și i-o trimis pețitori
În patru colțuri de lume
Ca să fie toate bune.
Și de s-or întâlni cu cineva

ALEXA GAVRIL BÂLE

Trecătorile lupilor

Mai de demult umblau lupii tare iarna, mai ales când era omătul mare. Coborau din munți, acolo nu mai aveau ce mânca.. În Negreia îi vedeai ziua în amiaza mare pe lângă sat. Noaptea trebuia să închizi bine animalele, mai ales oile. Câinii erau băgați în șură ori în grajd cu oile, altfel le duceau lupii. Lupii au cărări, mărg tăt cam pe un loc, au trecători, mai ales pe colnice.

În Negreia coboară din Mogoșa pe după sat și păstă imaș, trec și prin sat. Cărările li se împărțeau în două: una o lua cătră Șișești, treceau pe vâlceaua de lângă școală și în jos peste Mociră către Unguraș, Rus și mai departe. Alta coboară păstă imașul dăneștenilor, prin Prislop, pe colnicul de deasupra dispensarului veterinar, către Bontăieni și prin Valea Mare către Șindrești și mai departe. În Dănești mai veneau lupii de cătră Șurdești, păstă Tei, ori pe Izvor, treceau păstă Ungur și o luau către Cetățele, pe sub Măgură. O trecătoare era de pe Ungur cătra Pietricea, între Cetățele și Bontăieni și păstă imașuri către pădurea de la Dumbrăvița.

Între Negreia și Baia Sprie, pe dealuri, pe deasupra Șișeștiului, pe sub Custură și Ciontălău nu puteai umbla iarna de lupi. O cărare ducea de aici pe lângă Sasca, pe Hulpea cătră Unguraș și Satu Nou de Sus. În Cetățele lupii veneau din mai multe laturi. Veneau de pe Ungur, de la Dănești, apoi de pe Muta Mare, din Șurdești, prin Vârvuțu Cornului, pe După Măguri, peste Tiertiu Bisericii către Crăiesc de unde, ori treceau în Cărpiniș, ori în jos către pădurea cea mare de la Dumbrăvița. Alții veneau din Șurdești prin Fața Dealului, pe vârș și peste Igălău cătră valea Negrii, ori peste dealul Șurdeștiului către Berința.

În Plopiș veneau lupii de către Răchițele și Bloaja, treceau râul către Hotropi, ieșeau prin Rupturi și peste Igălău către Berința. Mai veneau lupii în Plopiș și de către Trestie, treceau râul și către Cetățele. În făurar se zicea că este luna lupilor. Umblă în haite, mai ales noaptea, ferească sfântul să se întâlnească cineva cu ei. Îl înconjoară și scurmă zăpada cu picioarele dinapoi până omul cade jos și-l mănâncă. S-au auzit povești cum că lupii au mâncat câte un drumeț întârziat, găsindu-se din el numai picioarele rămase în cizme. În făurar să cățalesc lupii. Acum vreo cincizeci de ani au mâncat o femeie din Negreia, care mergea pe jos în Baia Sprie. Din sate lupii luau câinii din lanț și îi duceau departe și a doua zi, omul nu afla decât dripălitură și capul câinelui îngropat în zăpadă. În nopțile cețoase cu ninsoare încă te puteai întâlni cu lupii. Când este singur lupul nu atacă omul, dar nici nu fuge prea tare de oameni. Se uită și merge încet mai nainte ca și cum omul nici n-ar fi.

Și ziua se puteau întâlni lupii dormind sub câte un copac, departe, între sate. Prin sate, lupii căutau noaptea, ca și vara în munte și iarna oile. Se strecurau prin vreo deschizătură de la grajd, ori săpau pe sub talpa grajdului. Mai demult, încă din decembrie, auzai că s-au văzut urme de lup, ba că s-a întâlnit careva cu lupi, ori că au omorât oile cuiva sau au dus câinele la altul. Cei atacați, de prindeau un copac mare pe aproape, se urcau în el și toată noaptea tremurau de frig și strigau după ajutor. Lupii nu se grăbeau, stăteau sub copac până în zori. De lupi s-a auzit cel mai recent în februarie – martie 2003 când au mâncat mai mulți câini din Șurdești, iar unul a fost zărit în Plopiș, sub pădure, către Cavnic. Un fecior a văzut un lup în martie, în Cetățele, pe terenul de fotbal, deci în sat (materialul a fost întocmit pe baza mărturiilor orale ale unor oameni din satele menționate în text).

**Lucru lungeste viața,
Lenea o scurtează.**